

DOI: <https://doi.org/10.37129/2313-7509.2020.14.2.178-186>

УДК 355.41

О.М. Маслій², д.пед.н., с.н.с.<https://orcid.org/0000-0003-2809-2763>**А.П. Власов¹****С.В. Поляшов²**<https://orcid.org/0000-0002-7129-3117>**О.С. Чеботарьов²****С.А. Литвиновський²**, к.військ.н., доц.<https://orcid.org/0000-0002-3950-9272>¹Одеський національний політехнічний університет, Україна²Військова академія (м. Одеса), Україна

ЩОДО ОСОБЛИВОСТЕЙ ЛОГІСТИЧНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЗБРОЙНИХ СИЛ УКРАЇНИ В СУЧАСНИХ УМОВАХ

В статті узагальнена оглядово аналітична робота щодо особливостей формування і розбудови логістичного забезпечення Збройних Сил (ЗС) України. Логістика розглядається як фундаментальний аспект виконання завдань за призначенням ЗС нашої держави в умовах кризи та мирного часу.

Формування та розбудова логістичної системи ЗС України повинно вестись з урахуванням мирної, партнерської політики нашої держави та країн НАТО. Що стосується еволюційного розвитку, то військова логістика повинна розвиватись на науковій підставі з урахуванням кращого світового досвіду країн НАТО. В кризових ситуаціях на військову логістику покладаються широко профільні задачі допомоги цивільному населенню у зоні кризи. Розбудова її повинна вестись комплексно.

Ключові слова: логістика, особливості, військова логістика, логістика кризових ситуацій, системи оборони і безпеки країни, Збройні Сили України, матеріальні засоби, матеріальне забезпечення, матеріальні ресурси, міжнародні відносини, резерви, постачання.

Постановка проблеми

Події, що почалися в Україні у 2014 році вимагали від нової влади оперативних та різносторонніх дій, які мали бути спрямовані не тільки на будівництво нових державних структур, а й сучасної системи оборони і безпеки країни [1]. А були лише обіцянки влади негайно зупинити ворожі дії.

Розгортання російської агресії на Сході України об'єктивно призвело до розуміння негайного переходу від використання моделі логістики кризових ситуацій до залучення елементів моделі військової логістики, яка здатна функціонувати як у мирний період, так і під час воєнних дій. З початком війни на Сході всебічне забезпечення військ здійснювалося від центру до військових частин, які знаходилися на позиціях та виконували завдання. Фактично, за перші місяці оголошення антитерористичної операції (АТО) в нашій державі і до входження російських військ на територію суверенної України, владні структури лише поверхово (безсистемно) намагалися реструктурувати логістику кризових ситуацій під загальнонаціональну [2].

Аналіз останніх досягнень і публікацій

Як зазначав начальник Головного управління логістики ЗС України генерал-майор Іван Гаврилюк: «Війна на сході України – головний виклик» [3]. За умовами війни на сході України стало зрозумілим, що в Україні відокремлення і використання елементів військової логістики у межах загального логістичного потенціалу країни визначається особливим співвідношенням його матеріальної та послугової частин. Виявилося, що такі ресурси матеріальної складової які «передбачені і сформовані у фазі запобігання кризової ситуації», «ресурси забезпечення, що надходять з державних резервів постачання», а також «замовлені (законтрактвані) у визначених постачальників» виявилися за критичної ситуації не достатніми. Разом з цим виявилась і ціла низка вад: бюрократичних (починаючи від процедури проведення тендерів, закінчуючи методиками оцінки якості та оптимальності використання транспортної інфраструктури). Не слід забувати і про можливі випадки шахрайства, корупції і впровадження заходів щодо їх протидії. Це й призвело до переорієнтації державних закупівель на місцеві запаси, надання

волонтерської допомоги, використання добровільних внесків населення і недержавних благодійних організацій, речових поставок у процесі гуманітарної допомоги.

Хоча логістична діяльність у західній літературі має різні тлумачення (матеріальний менеджмент, логістичний менеджмент, логістичний інжиніринг, менеджмент логістичних мереж, інтегрована дистрибуція, управління ланцюгами поставок та інше). Сьогодні найбільш відповідним і вживаним терміном є «інтегрована логістика» [2]. Серед публікацій останніх років необхідно виділити роботи Саркісова С. [4], Дебинської В. [5], Смерічевської С. [6], Олійника Я. [7], Сумця О. [8, 9], Сапіги Р. [10]. В них обґрунтовується положення, згідно якого концепція загальних витрат надала поштовх для розвитку нових напрямків логістики в нових умовах глобалізації, змін у моделях «попит-пропозиція-витрати», удосконалення інформаційного забезпечення руху товарних потоків (революція у сфері інформатики) та перегляду стратегій формування товарних і сировинних запасів. Проте, як і раніше на розвиток і удосконалення логістичних процесів значний вплив справляє військовий досвід, який дозволяє перевірити у екстремальних умовах усі нові пропозиції та тенденції.

Постановка завдання

Мета роботи полягає у концептуальному аналізі еволюційного розвитку військової логістики ЗС України, з визначенням особливостей реалізації логістичної підтримки збройних сил в історичному аспекті проведення військових операцій. Аналіз останніх досліджень щодо логістичної діяльності по сучасним Збройним силам і оборони країн свідчить, що до цього часу у сучасній економічній літературі недостатньо уваги приділено проблемі симбіозу логістик – цивільної, мирної військової та логістики кризових ситуацій.

Виклад основного матеріалу дослідження

Мілітаристська загроза національній безпеці України з боку Росії у 2014 р. викликала кризову економічну ситуацію в країні. Та вона надала можливість реально оцінити сучасний потенціал системи оборони і безпеки України з розгортанням робіт по формуванню національної логістичної системи. Це було поштовхом до оперативного отримання інформації щодо місця, часу та масштабу загрози безпеки України, що сприяло належному реагуванню на задоволення потреб у технічних, матеріальних, технологічних, інформаційних, фінансових питаннях, та реалізації можливостей прийняття оптимальних рішень на всіх стадіях кризового управління з метою уникнення (запобігання) та усунення (ліквідації) наслідків негативних процесів в національній безпеці України. Та поряд постають й інші важливі питання: необхідність термінового задоволення окремих потреб у технічних, матеріальних, технологічних, інформаційних, фінансових та інших питаннях, а навіть, при сформуванні національної логістичної системи, окремі питання потребують вирішення.

Історичний досвід військових дій підтверджує, що логістика є важливою та невід'ємною частиною бойових дій і вагомою складовою бойового успіху. Військова логістика полегшує рух, захист та підтримку життєздатності збройних сил в часі і в просторі. Вважаємо за доцільне, посилатися на вислів генерала Роберта Берроу, командувача корпусом морської піхоти США, який підкреслив центральну роль логістики у веденні війни «Стратегія визначає характер і динаміку наших сил, але без логістики стратегічна концепція – це просто паперовий план» [11]. Саме тому військова логістика була та залишається предметом численних досліджень, як зарубіжних, так і вітчизняних вчених. Методами дослідження є інформаційний пошук, порівняння, систематизації аналізу, синтезу та моделювання. Особливості логістичного забезпечення ЗС України зазначимо, що важливим фактором для формування нової системи оборони і безпеки України сьогодні є використання західного досвіду у сферах:

– по перше, при прогнозуванні кризових ситуацій, які можуть стати причиною наступних ймовірних політичних конфліктів на нашому континенті, та впливати не лише на кожну окрему державу, але й на цілий європейський союз.

– по-друге, в ефективному управлінні умовами, які провокують конфлікти, а також при плануванні та координації дій адміністрації в кризових ситуаціях з реалізацією можливостей цивільно-військового співробітництва у кризовому управлінні.

– по третє, мають бути визначені пріоритети в перебудові сучасних збройних сил і оборони України.

Звісно, що перенесення загалом набутого західного досвіду у формуванні сучасної логістики в Україні для використання його не можливе, бо потрібно враховувати багато локальних факторів та умов в Україні: і військовий досвід, і стан військових формувань, і спектр технічного забезпечення формувань, і стан економіки держави, та інше. В зазначених умовах особливістю сучасної логістики є її неоднорідність як з точки зору теоретико-методологічного обґрунтування, так і конкретно-прикладного значення. У зв'язку з цим науковці та логісти-практики використовують різні концепції логістики, розробляють різні моделі, методи і методики. І, отже важливими завданнями логістики в Україні є систематизація задач і визначення пріоритетів на кожному з етапів її розбудови та впровадження з врахуванням досвіду розвитку логістичного забезпечення країн НАТО.

Зазначимо також, що основним методом досягнення мети у логістиці є пошук прийнятних компромісів, які забезпечують надійність функціонування логістичних ланцюгів шляхом резервування інформації та енергії, використання мобільних структур, підсистем та моделей, що мають електронні версії. При цьому, у логістичних ланцюгах домінують потреби в контексті формування, управління і контролю заготівельних і послугових процесів як економіко-військової сфери, так і гуманітарної (приклад, постраждале населення від кризової ситуації).

Широке використання інформаційних технологій висуває і проблему захисту як самої інформації, так і засобів її збереження і передачі. Війна на сході України з розгортанням російської агресії об'єктивно призвела до розуміння потреби негайного переходу від використання моделі логістики кризових ситуацій до залучення елементів моделі військової логістики, яка здатна функціонувати як у мирний період так і під час воєнних дій.

Базовими каталізаторами цього процесу є зростаюча кількість постраждалих, проблеми порятунку життя і здоров'я поранених та хворих, задоволення елементарних логістичних потреб постраждалого населення, населення в зоні конфлікту та евакуйованого населення.

При цьому мова йде про мінімізацію часу реалізації логістичних завдань, тобто ефективності використання логістичного потенціалу (кількісної складової національних матеріально-фінансових ресурсів). За сучасних умов в Україні виокремлення і використання елементів військової логістики у межах загального логістичного потенціалу країни визначається особливим співвідношенням його матеріальної та послугової складових.

Справа у тому, що такі ресурси матеріальної складової які «передбачені та сформовані у фазі запобігання кризової ситуації», «ресурси забезпечення, що надходять із державних резервів матеріалів», а також «замовлені (законтрактвані) у визначених постачальників» виявилися за критичної ситуації недостатніми. Це виявило цілу систему бюрократичних вад (починаючи від процедур системи тендерів, закінчуючи методиками оцінки якості та оптимальності використання транспортної інфраструктури) і призвело до переорієнтації державних закупівель на місцеві запаси, надання волонтерської допомоги, використання добровільних внесків населення і недержавних благодійних організацій, речових поставок у процесі гуманітарної допомоги.

Щодо послугової складової (логістичні послуги поділяються на спеціалізовані та господарсько-побутові), то державні органи влади зіштовхнулися з дефіцитом «триединого» порядку:

– по-перше, виявилось, що ресурси суб'єктів, які надають логістичні послуги (евакуація, перевезення, ремонт, перевантажувальні послуги тощо), а також медпослуги на користь постраждалого населення східних регіонів України необхідно відновлювати окремими статтями бюджету;

– по-друге, вартість послуг, пов'язаних із відтворенням і відбудовою знищеної у ході бойових дій інфраструктури (особливо об'єктів критичної інфраструктури) та навколишнього середовища до цього часу не підлягають прогнозованому визначенню із-за політичної і військової невизначеності;

– по-третє, відсутні державні кошти на забезпечення проживання евакуйованим особам, проведення санітарно-гігієнічних та протиепідеміологічних заходів, а фінансування здійснюється в основному спеціальними (непередбачуваними) коштами обласних та місцевих бюджетів і за рахунок добровільних внесків громадян;

Західна ж логістична практика свідчить, що у період здійснення на території країн реальних військових дій, визначальними чинниками ефективного функціонування національної логістичної системи (а отже і логістичного забезпечення кризових ситуацій) є:

- а) час як основний детермінант успіху логістичних операцій;
- б) перелік стандартних заходів, які відповідають кожному конкретному виду логістичної діяльності;
- в) прогнози, за якими формуються запаси засобів, місця їх зосередження та логістичні ланцюги поставок;
- г) охорона запасів, яка має на меті запобігання неконтрольованій дистрибуції (а також крадіжці їх);
- д) чітка диференціація у терміновості, видах і пріоритетах надання логістичної допомоги [12];
- е) відокремлення та градація видів логістичних послуг з урахуванням наявних умов, спричинених розповсюдженням загроз;

ж) розробка механізму використання запасів (логістичних) місцевої інфраструктури та пріоритетів логістичної взаємодії сусідніх територій, районів, країн тощо;

з) реалізація принципу дієвості – використання наявних сил і ресурсів (логістичного потенціалу), що гарантує ефективне виконання завдань та не вимагає верифікації з економічною ефективністю [13].

Сьогодні, на жаль, як свідчить практика, жоден із цих чинників не набув повномасштабного використання державним і військовим менеджментом в Україні за відсутності на вищому державному рівні єдиного «стрижня» координації дій між цивільними і військовими органами влади, що підсилюється особистими та політичними амбіціями, рейтингами, інтригами і шанобливостями, а іноді й підміною заяв боротьби за цілісність країни вирішенням олігархічними групами своїх власних завдань, пов'язаних із перерозподілом сфер впливу.

Сучасний симбіоз в Україні логістики кризових ситуацій і військової логістики повинен базуватися на оптимізації просторово-часової трансформації потокових процесів, ідентифікації причин і визначенні змісту і завдань системи державного логістичного менеджменту кризових ситуацій та на окремих фазах кризового менеджменту (запобігання, підготовки, реагування, відбудови). Необхідно на основі просторової моделі «прогнозування логістичної ситуації – визначення джерел – складання балансу логістичних запасів», через верифікацію, планування і реалізацію логістичних завдань, отримати позитивний результат, враховуючи збитки та джерела відтворення і поповнення логістичних запасів.

Особливої уваги питання військової логістики набули із запровадженням Міністерством оборони України єдиної системи логістики з метою забезпечення ресурсних потреб Збройних сил та інших складових сил оборони. Головне управління логістики Збройних Сил України та Командування Сил логістики Збройних Сил України наразі формовані. За підтримки країн-партнерів та Уряду США в Збройних Силах України впроваджується автоматизована система управління логістичним забезпеченням, в рамках якої розроблена логістична інформаційна система обліку та руху матеріальних засобів (LIS); впроваджено автоматизовану систему кодифікації військового майна (BULCOD).

Секретаріат штаб-квартири НАТО з консультацій, командування та управління (СЗВ) включив Україну до переліку держав, які використовують програмне забезпечення LOGFAS.

Сервіс підтримки логістичних операцій LOGFAS (Logistic Functional Area Services) – інтегрований набір програмних систем, що розроблений для підтримки логістичного забезпечення НАТО. Сервіс дозволяє користувачам збирати, зберігати, обробляти, аналізувати, відображати та розповсюджувати інформацію для підтримки логістичних операцій.

З метою підвищення взаємосумісності роботи офіцерів логістичного забезпечення Збройних Сил України з офіцерами країн НАТО, офіцери-логісти нашої країни були залучені до проведення багатонаціонального командно-штабного навчання з логістики «LOGDEV-2019» в Грузії, та «CAPABLE LOGISTICIAN-2019» у Польщі. Основною метою цих навчань було – планування та

забезпечення проведення формування, злагодження, переміщення підрозділів в район виконання завдань під час проведення операції під командуванням НАТО, тестування та розробка колективних рішень для логістики, оцінка оперативної сумісності логістичних систем, послуг та обладнання та посилення стандартизації процедур у поточних та майбутніх операціях.

На законодавчому рівні продовжується прийняття або внесення відповідних змін в закони України та нормативно-правові акти щодо створення умов до повного впровадження системи логістичного забезпечення Збройних Сил України та сил оборони [14].

Необхідно мати на увазі й те, що величезна кількість ресурсів, потрібних для підтримки військових дій (боєприпаси, паливо, запасні частини, медичне майно і т. п.) формує безперервний потік поставок, які надходять в тил і відправляються з тилу. Цьому потоку потрібні розгалужені шляхи доставки (залізничні, автомобільні, водні, повітряні) яким не приділялася належна увага в Україні. Цей потік створює величезний «логістичний хвіст» на рівні ТВД, що стає перешкодою для забезпечення просування бойових одиниць. Разом з тим, транспортні одиниці також потребують технічного обслуговування і, як наслідок, споживають зайві логістичні активи. Адмірал Еклс у своїх працях дає визначення явищу неконтрольованого збільшення «логістичного хвоста» як «логістичний сніжний ком» [15]. Він ідентифікує його як одну з основних причин грубих стратегічних помилок у реалізації логістичної підтримки військ. Підсумовуючи вищевикладене, слід підкреслити пряму залежність оперативних можливостей та готовності будь-якої бойової одиниці від своєчасної та повної матеріально - технічної підтримки. Отже, з'явилися нові обмеження під час проведення тривалих військових операцій [16].

Станом на сьогодні в нашій країні створюється єдина ефективна система логістичного забезпечення Збройних Сил України, інших військових формувань та правоохоронних органів, як у мирний, так і у воєнний час, яка повинна функціонувати відповідно до стандартів НАТО і здатна якісно співпрацювати зі збройними силами інших держав-членів НАТО та Євросоюзу [17].

З метою забезпечення виконання пріоритетних завдань співробітництва України з Організацією Північноатлантичного договору щодо досягнення відповідності критеріям, нормам і принципам НАТО та ЄС, Указом Президента України від 10 квітня 2019 року № 117/2019 була затверджена Річна національна програма під егідою Комісії Україна – НАТО на 2019 рік [18].

Поетапне виконання спланованих заходів щодо створення дієвої системи логістичного забезпечення дозволить поступово перейти до сучасної системи забезпечення, яка буде відповідати вимогам сьогодення, процедурам і стандартам країн НАТО.

Тому питання військової логістики, як одного з важливіших та основних компонентів військових операцій, є актуальними та потребують ретельного вивчення.

Висновки

Україна прагне підтримувати дружні відносини з усіма державами світу на основі міжнародних договорів, укладених на принципах рівноправності, невтручання у внутрішні справи, взаємоповаги до незалежності, суверенітету та територіальної цілісності [19]. Але наразі, в Україні триває збройний конфлікт, який став найдовшим європейським конфліктом після закінчення Другої світової війни, в якому Україна дотримується оборонної стратегії. І це має стати підрунтям формування логістичної концепції ЗС держави.

Концептуальний аналіз еволюційного розвитку військової логістики показав, що в процесі історичного розвитку наукових підходів ведення війн, інтенсивного науково-технічного прогресу змінювалася і реформувалася військова логістика, виникали нові логістичні системи, інноваційні методи, моделі та інструменти управління логістичною підтримкою військ. Цей процес повинен продовжуватись на науковій основі з урахуванням кращого світового і свого досвіду.

В кризових ситуаціях страдає на самперед наше населення. Тому на військову логістику покладаються широко профільні задачі спасіння і допомоги цивільному населенню (що постраждало, що евакуюється, що залишається на території з постраждалою інфраструктурою) у зоні кризи.

Перспективи подальших досліджень

Вважаємо доцільним формування і розбудову національної логістичної системи виконувати разом з вирішенням важливих питань: задоволення окремих потреб у технічних, матеріальних, технологічних, інформаційних, фінансових та інших питаннях – тобто комплексно.

Список використаних джерел

1. Державна програма розвитку Збройних сил України на період до 2020 року. Рішення Ради національної безпеки і оборони України від 29 грудня 2016 року.
2. Ступницький О. Формування логістики кризових ситуацій у контексті військового конфлікту Росія — Україна / О. Ступницький // Актуальні проблеми міжнародних відносин. Вип. 121 (Ч. I), 2014. — Режим доступу: <http://journals.iir.kiev.ua/index>.
3. Гаврилюк І. Будуємо логістику за стандартами НАТО, як це потрібно Збройним Силам. [Електронний ресурс] / І. Гаврилюк. — Режим доступу: <https://www.ukrinform.ua/rubric-ato/2590550-ivan-gavriluk-nacalnik-golovnego-upravlinna-logistiki-zsu.html>.
4. Саркисов С. В. Логистика / С. В. Саркисов. — М. : Изд-во «Дело АНХ», 2008. — 368 с.
5. Дебинская В., Зайцев Е. и др. Логистика. Полный курс МВА / В. Дебинская, Е. Зайцев. — М. : Изд-во «Эксмо», 2008. — 944 с.
6. Смерічевська С. Маркетинг і логістика: концептуальні підходи та стратегічні рішення: навч. посіб. // С. В. Смерічевська, М. В. Жабоненко [та ін.]: за заг. ред. С. В. Смерічевської. — Львів: Вид. «Магнолія-2006», 2013. — 548 с.
7. Олійник Я. Б. Міжнародна логістика : навч. посіб. // Я. Б. Олійник, І. Г. Смирнов. — К.: Вид. «Обрії», 2011. — 544 с.
8. Сумець О. М. Логістичні системи і ланцюги поставок: навч. посіб. // О. М. Сумець, В. А. Войнов. 2-ге вид. — Харків : КП «Міськдрук», 2013. — 194 с.
9. Сумець О. М. Логістика у збройних силах НАТО та Бундесверу [Електронний ресурс] / О. М. Сумець. — Режим доступу: <http://logisticstime.com/news/logistika-v-vooruzhennykh-silax-nato-i-bundesvera>
10. Сапіга Р. І. Структуризація системи логістичного забезпечення Збройних Сил України [Електронний ресурс] / Р. І. Сапіга. — Режим доступу: <http://ena.lp.edu.ua:8080/bitstream/ntb/2731/1/47.pdf>
11. Kress M. Operational Logistics. The Art and Science of Sustaining Military Operations. Second Edition / Moshe Kress. — Springer International Publishing Switzerland, 2016
12. Мате Эрве, Тиксье Дениель. Логистика // Эрве Мате, Дениель Тиксье. — СПб. : Изд. Дом «Нева», 2015. — 263 с.
13. Нагорнічевський О. Концептуальні засади державного управління у сфері матеріально-технічного забезпечення Збройних Сил України в контексті національної безпеки / О. Нагорнічевський // Збірник наукових праць. — 2015. — Вип. 42 “Ефективність державного управління”.
14. Донелли Кристофер. Основные принципы организации современных армий / Кристофер Донелли [Електронний ресурс] — Режим доступу http://www.logistics.ru/9/22/i20_3040.htm.
15. Сівак В. А. Логістика – черговий етап розвитку системи матеріально-технічного забезпечення оперативно-службової діяльності силових структур / В. А. Сівак, Д. А. Купрієнко, С. Б. Головня // Зб. наук. пр. Нац. акад. Держ. прикордон. служби України ім. Б. Хмельницького ; за ред. В. О. Балашова. — Хмельницький: НАДПСУ, 2007. — № 37, ч. II. — С. 27–30.
16. Крикавський Є. В. Логістика: традиційні і нетрадиційні сфери використання / Є. В. Крикавський, Р. Патора // Вісник Національного університету “Львівська політехніка”. — 2006.
17. Военная доктрина НАТО [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <https://www.armyua.com.ua/voennaya-doktrina-nato/>
18. Стратегія реформ ЗСУ на 2020-2030 роки: візія Генштабу [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <https://censor.net.ua/r3169482>

19. Стратегічний оборонний бюлетень України. Схвалено Указом Президента України від 6.06.2016 року № 240/2016.

References

1. Decree of the National Security and Defense Council of Ukraine About the State program of development of the Armed Forces of Ukraine for the period till 2020 (2016, December 29). *Uriadovi kurier*, 56 [in Ukrainian].
2. Stupnytskyi, O. (2014). Formuvannya lohistyky kryzovykh sytuatsii u konteksti viiskovoho konfliktu Rosiia-Ukraina [Formation of crisis logistics in the context of the Russia-Ukraine military conflict] *Aktualni problemy mizhnarodnykh vidnosyn – Actual problems of international relations*, 121 (I). Retrieved from <http://journals.iir.kiev.ua/index>. [in Ukrainian].
3. Havryliuk, I. (2018). Buduiemo lohistyku za standartamy NATO, yak tse potribno Zbroinym Sylam [We are building logistics according to NATO standards, as the Armed Forces need]. *www.ukrinform.ua*. Retrieved from <https://www.ukrinform.ua/rubric-ato/2590550-ivan-gavriluk-nacalnik-golovного-upravlinna-logistiki-zsu.html>. [in Ukrainian].
4. Sarkisov, S.V. (2008). *Logistika [Logistics]*. Moskva: Izd-vo «Delo ANH» [in Russian].
5. Debinskaya, V., & Zajcev, E. et al. (2008). *Logistika. Polnyj kurs MVA [Logistics. Full MBA course]*. Moskva: Izd-vo «Eksmo» [in Russian].
6. Smerichevska, S.V., & Zhabonenko, M.V. et al. (2013). *Marketynh i lohistyka: kontseptualni pidkhody ta stratehichni rishennia [Marketing and logistics: conceptual approaches and strategic decisions]*. S.V. Smerichevskoj (Ed.). Lviv: Vyd. «Mahnoliiia-2006» [in Ukrainian].
7. Oliinyk, Ya.B., & Smyrnov, I.H. (2011). *Mizhnarodna lohistyka [International logistics]*. Kyiv: Vyd. «Obrii» [in Ukrainian].
8. Sumets, O.M., & Voinov V.A. (2013). Lohistychni systemy i lantsiuhy postavok [Logistics systems and supply chains]. (2nd). Kharkiv: KP «Miskdruk» [in Ukrainian].
9. Sumets, O.M. (n.d.). Lohistyka u zbroinykh sylakh NATO ta Bundesveru [Logistics in the NATO and Bundeswehr forces]. Retrieved from <http://logisticstime.com/news/logistika-v-vooruzhennyx-silax-nato-i-bundesvera> [in Ukrainian].
10. Sapiha, R.I. (n.d.). Strukturyzatsiia systemy lohistychnoho zabezpechennia Zbroinykh Syl Ukrainy [Structuring the logistics system of the Armed Forces of Ukraine]. Retrieved from <http://ena.lp.edu.ua:8080/bitstream/ntb/2731/1/47.pdf> [in Ukrainian].
11. Kress, M. (2016). *Operational Logistics. The Art and Science of Sustaining Military Operations*. Second Edition. Springer International Publishing Switzerland [in English].
12. Mate, Erve, & Tiks'e, Deniel' (2015). *Logistika [Logistics]*. SPb.: Izd. Dom «Neva» [in Russian].
13. Nahornichevskiy, O. (2015). Kontseptualni zasady derzhavnogo upravlinnia u sferi materialno-tekhnichnoho zabezpechennia Zbroinykh Syl Ukrainy v konteksti natsionalnoi bezpeky / O. Nahornichevskiy // *Zbirnyk naukovykh prats Efektyvnist derzhavnogo upravlinnia – Academic papers collection Efficiency of public administration*, 42 [in Ukrainian].
14. Donnelly, Krystofer (n.d.). *Osnovnye principy organizacii sovremennykh armij [Basic principles of organization of modern armies]*. Retrieved from http://www.logistics.ru/9/22/i20_3040.htm. [in Russian].
15. Sivak, V.A., Kupriienko, D.A., & Holovnia, S.B. Lohistyka – chervyoi etap rozvytku systemy materialno-tekhnichnoho zabezpechennia operatyvno-sluzhbovoi diialnosti sylovykh struktur [Logistics is the next stage of development of the system of material and technical support of operational and service activity of law enforcement agencies]. V.O. Balashov (Ed.). *Zb. nauk. pr. Nats. akad. Derzh. prykordon. sluzhby Ukrainy im. B. Khmelnytskoho*, 37 (II), 27–30 [in Ukrainian].
16. Krykavskiy, Ye., & Patora, R. (2006). Lohistyka: tradytsiini i netradytsiini sfery vykorystannia [Logistics: traditional and non-traditional areas of use]. *Visnyk Natsionalnoho universytetu «Lvivska politekhnikha»*, 552, 62-75 [in Ukrainian].

17. Voennaya doktrina NATO [NATO Military Doctrine]. (2015). www.armyua.com.ua. Retrieved from <https://www.armyua.com.ua/voennaya-doktrina-nato/> [in Russian].

18. Ctratehiia reform ZSU na 2020-2030 roky: viziia Henshtabu [Strategy of reforms of the Armed Forces for 2020-2030: the vision of the General Staff]. (n.d.). [censor.net.ua](https://www.censor.net.ua/r3169482). Retrieved from <https://www.censor.net.ua/r3169482> [in Ukrainian].

19. Decision of the National Security and Defense Council of Ukraine Strategic Defense Bulletin of Ukraine №240/2016 (2016, May 20). *Ofitsiinyi visnyk Prezidenta Ukrainy*, 14, 466 [in Ukrainian].

ОСОБЕННОСТИ ЛОГИСТИЧЕСКОГО ОБЕСПЕЧЕНИЯ ВООРУЖЕННЫХ СИЛ УКРАИНЫ В СОВРЕМЕННЫХ УСЛОВИЯХ

О. Маслий, А. Власов, С. Поляшов, А. Чеботарев, С. Литвиновский

В статье обобщена обзорно аналитическая работа относительно особенностей формирования и развития логистического обеспечения Вооруженных Сил Украины. Логистика рассматривается как фундаментальный аспект выполнения задач предназначения вооруженных сил нашего государства в условиях кризисной ситуации и мирного времени.

Развертывание российской агрессии на Востоке Украины объективно привело к пониманию немедленного перехода от использования модели логистики кризисных ситуаций к привлечению элементов модели военной логистики, которая способна функционировать как в мирное время, так и во время военных действий. С началом войны на Востоке всестороннее обеспечение войск осуществлялось от центра до воинских частей, которые находились на позициях и выполняли боевые задачи.

Фактически, за первые месяцы объявления антитеррористической операции в нашем государстве и до вхождения российских войск на территорию суверенной Украины, руководящие структуры лишь поверхностно (бессистемно) пытались реструктурировать логистику кризисных ситуаций в общенациональную.

Украина стремится поддерживать дружеские отношения со всеми государствами мира на основе международных договоров, заключенных на принципах равноправия, невмешательства во внутренние дела, взаимоуважения к независимости, суверенитету и территориальной целостности. Но пока, в Украине продолжается вооруженный конфликт, который стал самым европейским конфликтом после окончания Второй мировой войны, в котором Украина придерживается оборонительной стратегии. И это должно стать основой формирования логистической концепции ВС государства.

Концептуальный анализ эволюционного развития военной логистики показал, что в процессе исторического развития научных подходов ведения войн, интенсивного научно-технического прогресса менялась и реформировалась военная логистика, возникали новые логистические системы, инновационные методы, модели и инструменты управления логистической поддержкой войск. Этот процесс должен продолжаться на научной основе с учетом лучшего мирового и своего опыта.

В кризисных ситуациях в первую очередь страдает население. Поэтому на военную логистику полагаются широко профильные задачи спасения и помощи гражданского населения (пострадавшего, которое эвакуируется и остается на территории с пострадавшей инфраструктурой) в зоне кризиса.

Формирование и развитие логистической системы ВС Украины должно вестись с учетом мирной, партнерской политики нашего государства и стран НАТО. Что касается эволюционного развития логистического обеспечения Вооруженных Сил Украины, то военная логистика должна развиваться на научной основе с учетом мирового опыта стран НАТО и нашего собственного, а в кризисных ситуациях на военную логистику должны возлагаться широко профильные задачи помощи гражданскому населению в зоне кризиса, и дальнейшее ее развитие должно вестись комплексно.

На сегодняшний день в нашей стране создается единая эффективная система логистического обеспечения Вооруженных Сил Украины, других военных формирований и правоохранительных органов, как в мирное, так и в военное время, которая должна функционировать в соответствии со стандартами НАТО и способна качественно сотрудничать с вооруженными силами других государств-членов НАТО и Евросоюза. Поэтому вопрос военной логистики, как одного из важнейших и основных компонентов военных операций, актуальны и требуют тщательного изучения.

Ключевые слова: логистика, особенности, военная логистика, логистика кризисных ситуаций, система обороны и безопасности страны, Вооруженные Силы Украины, материальные средства, материальное обеспечение, материальные ресурсы, международные отношения, резервы, снабжение.

LOGISTIC FEATURES OF THE ARMED FORCES OF UKRAINE IN MODERN CONDITIONS

O. Maslii, A. Vlasov, S. Polyashov, A. Chebotarev, S. Litvinovsky

The article summarizes the review and analytical work regarding the features of the formation and development of logistics support for the Armed Forces of Ukraine. Logistics is considered as a fundamental aspect of the fulfillment of the mission of the armed forces of our state in a crisis situation and peacetime.

The development of Russian aggression in the east of Ukraine objectively led to an understanding of the immediate transition from the use of the crisis logistics model to the involvement of elements of the military logistics model, which is capable of functioning both in peacetime and during military operations. With the outbreak of war in the East, all-round supply was provided from the center to military units that were in positions and performed combat operations.

In fact, in the first months of the announcement of the anti-terroristical operation in Ukraine and before the entry of Russian troops into the territory of our country, the leading structures only superficially (unsystematically) tried to restructure the logistics of crisis situations into a nationwide one. Ukraine seeks to maintain friendly relations with all countries of the world on the basis of international treaties concluded on the principles of equality, non-interference in internal affairs, respect for independence, sovereignty and territorial integrity. But for now, the armed conflict continues in Ukraine, which became the most European conflict after the end of World War II, in which Ukraine follows the defensive strategy. And this should become the basis for the formation of the logistic concept of the state armed forces.

A conceptual analysis of the evolutionary development of military logistics showed that in the process of historical development of scientific approaches to waging war, intensive scientific and technological progress, military logistics changed and reformed, new logistics systems, innovative methods, models and tools for managing logistic support for troops. This process should continue on a scientific basis, taking into account the best world and own experience.

In crisis situations, the population is primarily affected. Therefore, the wide-profile tasks of rescuing and assisting the civilian population (the victim, who is evacuated and remains in the territory with the affected infrastructure) in the crisis zone laid on military logistics.

The formation and development of the logistic system of the Armed Forces of Ukraine should be carried out taking into account the peaceful, partnership policy of our state and NATO countries. As for the evolutionary development of the logistics support for the Ukrainian AF, military logistics should be developed on a scientific basis, taking into account the international experience of NATO countries and our own experience, and in crisis situations, military logistics should be entrusted with broad-profile tasks of helping civilians in the crisis zone, and its further development should be conducted in a comprehensively.

Today, our country is creating a single effective logistics system for the Armed Forces of Ukraine, other military units and law enforcement agencies, both in peacetime and in wartime, which should operate in accordance with NATO standards and be able to cooperate with the armed forces of other states - members of NATO and the European Union. Therefore, the issue of military logistics, as one of the most important and basic components of military operations, is relevant and requires careful study.

Keywords: *logistics, features, military logistics, crisis situations logistics, the country's defense and security system, the Armed Forces of Ukraine, materials, material supply, material resources, international relations, reserves, supply.*